

HŽ CARGO d.o.o.
UPRAVA – DIREKTOR

Na temelju čl. 28. Izjave o osnivanju društva HŽ Cargo d.o.o., Uprava - direktor HŽ Cargo d.o.o. je na 174. sjednici održanoj dana 13. rujna 2011. godine donijela

ODLUKU

I.

Na temelju antikorupcijskog programa i plana u HŽ Cargo d.o.o. prihvaća se prijedlog Tima za antikorupciju i donosi se Priručnik za edukaciju radnika HŽ Carga o ostvarenju nulte stope tolerancije na korupciju u Republici Hrvatskoj koji je prilog ove Odluke.

II.

U cilju informiranja i edukacije radnika Društva, Priručnik iz t.I. ove Odluke objavit će se u Službenom vjesniku HŽ Holding d.o.o. , na intranet stranici Društva i na svim oglasnim pločama Društva.

Radnici u glavnim poslovnicama koji su obuhvaćeni okvirnim planom redovitog poučavanja za 2011.g. biti će informirani o sadržaju Priručnika kroz redovito poučavanje

III.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

Uprava – direktor :

Zlatko Rogožar, dipl. ing.

Broj: Uc- R-174- 10/11
Zagreb, 13.09.2011.

HŽ CARGO

UVOD U ANTIKORUPCIJU

PRIRUČNIK

**za edukaciju radnika HŽ Carga o ostvarivanju nulte stope tolerancije na
korupciju u Republici Hrvatskoj**

Zagreb, rujan 2011. godine

UVOD

Na osnovi iskustva stečenog u provedbi Nacionalnog programa za suzbijanje korupcije 2006.-2008. godine a na temelju članka 80. Ustava Republike Hrvatske, Hrvatski sabor je na sjednici 19. lipnja 2008., donio **Strategiju suzbijanja korupcije**. U navedenoj Strategiji između ostalog stoji:

„Korupcija je štetna društvena pojava koja narušava temeljne društvene vrijednosti. Ona je povijesni, psihološki, sociološki, gospodarski, politički i pravni fenomen. U najširem smislu, to je svaka zlouporaba javnih ovlasti radi ostvarenja privatnih probitaka. U užem smislu, korupcija se može definirati kao čin nedopuštene razmjene između javnog dužnosnika i druge osobe u cilju ostvarivanja vlastitih probitaka. To je svaki čin kojim se, suprotno javnom interesu, nedvojbeno krše moral i pravne norme te povređuju temelji vladavine prava.

Među najvažnijim posljedicama korupcije je gubitak javnog povjerenja u tijela državne vlasti, što se posljedično negativno odražava na gospodarski razvoj društva. Stoga ne samo korupcija, već i sama sumnja u korumpiranost te dojam korumpiranosti dovode u pitanje vjerodostojnost svake vlasti.

Korupciju je teško mjeriti. Statistički podaci o broju slučajeva korupcije koji su završili na sudu u očitom su nerazmjeru s percepcijom javnosti o rasprostranjenosti te pojave zbog tajne prirode korupcijskih kaznenih djela, kao i nevoljkosti involviranih da prijave takva djela tijelima progona. Stoga je otkrivanje i progon tih kaznenih djela znatno otežan.

Republika Hrvatska svjesna je ozbiljnosti problema korupcije i odlučna nastaviti jačati napore u suzbijanju korupcije. Posebna pozornost posvetit će se jačanju pravnog i institucionalnog okvira, prevenciji, progonu i sankcioniranju korupcije, međuagencijskoj i međunarodnoj suradnji te širenju općedruštvene svijesti o nužnosti njezina sprečavanja.

Strategija će se provoditi kroz **Akcijski plan za borbu protiv korupcije** koji će, u cilju provedbe praćenja Strategije, biti revidiran svake godine.“

Na temelju navedene strategije dana 26. studenoga 2009. godine Vlada Republike Hrvatske donijela je **Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje 2010. – 2012. godine**.

I. O KORUPCIJI

1. ŠTO JE KORUPCIJA?

Dolazi od latinske riječi corruptio (lat. corruptio - pokvarenost, kvarnost, izopaćenost, razvrat, potkupljivanje, podmićivanje, potkupljenje, podmićenje, kvarenje, truljenje, raspadanje, krivotvorenje (spisa, mjere, utega i sl.). Korupcija je štetna društvena pojava koja narušava temeljne društvene vrijednosti.

Neke od definicija korupcije:

- Korupcija je zlouporaba povjerenih ovlasti za privatnu korist;
- Korupcija je zlouporaba javnih ovlasti za privatnu korist;
- Korupcija je devijantno ponašanje djelatnika javne uprave koje nije u skladu s njihovim zadacima po službenoj dužnosti, a primjenjuje s ciljem stjecanja privatnog bogatstva ili statusa pojedinca, uže obitelji ili povezane grupe ljudi;

Korupcija je u najširem smislu svaki oblik zloupotrebe ovlasti radi osobne ili skupne koristi bilo da se radi o javnom ili privatnom sektoru.

To je svaki čin kojim se, suprotno javnom interesu, nedvojbeno krše moral i pravne norme te povrjeđuju temelji vladavine prava.

Korumpiranom osobom se smatra svaka službena ili odgovorna osoba koja radi osobne koristi ili koristi skupine kojoj pripada zanemari opći interes koji je dužna štiti obzirom na zakone, položaj i ovlasti koje su joj povjerene.

Korumpiranim se smatra i građanin koji nudi ili pristaje na davanje zatraženog mita kako bi korumpirana osoba činjenjem, nečinjenjem ili propuštanjem činjenja pomogla u ostvarivanju koristi za pojedine osobe ili skupine.

Pojavljuje se u gotovo svim područjima života i djelovanja, prisutna je u javnim institucijama, kao i u privatnom sektoru politici, medijima, i gospodarstvu.

2. Vrste korupcije

Možemo razlikovati korupciju u javnoj upravi od korupcije u privatnom sektoru.

Također, možemo razlikovati političku od administrativne korupcije.

Bez obzira o kojoj se korupciji radi i u kojem sektoru se pojavljuje, ona može poprimiti različite oblike.

Najčešći oblici korupcije su:

- Podmićivanje – obećanje, ponuda ili davanje bilo koje beneficije koja neprimjereno utječe na ishod odluka javnog službenika. Mito može podrazumijevati novac, povjerljivu informaciju, darove i druge oblike;
- Pronevjera – krađa sredstava od strane osobe kojoj su povjerene ovlasti i kontrola nad tim sredstvima;

- Sukob interesa – situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom;
- Pristranost – dodjeljivanje poslova ili beneficija određenim pojedincima bez obzira na sposobnosti. Ako je riječ o članovima obitelji, onda se to naziva nepotizam.
- Iznuđivanje – nezakonito i namjerno dobivanje neke prednosti, materijalne ili nematerijalne, od druge osobe ili subjekta. Ova prisila može sadržavati fizičku povredu, nasilje ili prepreku, a može čak uključivati da i treća strana bude ugrožena.

3. Uzroci i posljedice korupcije

Uzroci sami po sebi mogu biti različiti, te ih je moguće pronaći na svim društvenim područjima.

Kao osnovni uzroci mogu se navesti:

- kulturno i civilizacijsko nasljeđe,
- odsutnost zakona,
- odsutnost pravila i propisa,
- odsutnost ili nedjelovanje institucija koje provode kontrolu,
- odsutnost transparentnosti,
- odsutnost odgovornosti,
- niske plaće i dr.

Kao osnovne posljedice korupcije mogu se navesti:

- političke – uništava se osnovni odnos povjerenja između političara i građana, narušava se kredibilitet demokratskih institucija,
- gospodarske – korupcija sprječava sigurno i racionalno investiranje, pošteno gospodarsko tržište, dovodi do rasipanja proračunskog novca,
- socijalne – korupcija povećava siromaštvo, najviše pogađa najslabije i nezaštićene, povećava nejednakost građana, te pridonosi općem stanju nesigurnosti i nezadovoljstva;

4. Kome i kako prijaviti korupciju

a) Ministarstvu unutarnjih poslova

O svakom kaznenom djelu, pa tako i o korupciji, može se obavijestiti policija telefonom na dežurni broj 92 ili na telefonski broj najbliže policijske postave. Korupcija se može prijaviti i najbližem policijskom službeniku.

Osoba može ostati anonimna što ovisi o načinu prijave. O tome odlučuje osoba koja prijavljuje moguće koruptivno djelo.

Policija je otvorila posebne linije na koje je moguće prijaviti koruptivno djelo i to:

- besplatni telefon 0800 – 5092, od 0 do 24 sata – radnim danom,
- besplatni telefaks 0800 – 8092, od 0 do 24 sata – svaki dan,
- e-mail adresa: korupcijavmup.hr;

b) Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminala (USKOK)

Uredu za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta mogu se obratiti građani koji imaju ozbiljna i konkretna saznanja o organiziranom kriminalitetu ili o počinjenju kaznenih djela primanja ili davanja mita.

Kontakt s USKOK-om moguć je na više načina: putem pošte, telefona, faxesa, e-maila ili osobnim dolaskom u ured.

Pri prijavljivanju prijavitelj treba biti svjestan posljedica lažnog prijavljivanja:

Čl. 302. Kaznenog zakona: Lažno prijavljivanje kaznenog djela

„1. Tko prijavi neku osobu da je počinila kazneno djelo iako zna da to nije istina, a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga, ili tko za takvo djelo podmetanjem tragova ili na drugi način izazove pokretanje kaznenog postupka protiv osobe za koju zna da nije počinitelj kaznenog djela, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.!

„2. Tko prijavi da je počinjeno kazneno djelo iako zna da to nije istina, a radi se o kaznenom djelu za koje pokretanje kaznenog postupka nije prepušteno privatnoj tužbi ili povodom prijedloga ili tko sebe prijavi da je počinio takvo djelo iako to nije istina, kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.“

II. JAVNA NABAVA

Javna nabava obuhvaća skup postupaka koje naručitelji moraju provesti prije zaključivanja ugovora o javnoj nabavi roba, radova ili usluga.

Ciljevi javne nabave:

- kratkoročni ili primarni: racionalno i učinkovito trošenje proračunskih sredstava;
- dugoročni ili sekundarni: sprječavanje korupcije i kriminala, pozitivni utjecaj na gospodarski rast, razvoj i zapošljavanje (poticanje tržišnih natjecanja, promicanje izvrsnosti), unapređivanje upravljanja javnim financijama, očuvanje okoliša, pravna sigurnost i dr.

U javnoj nabavi susreću se dva bitna segmenta državne ekonomije: javni sektor kao naručitelj i privatni sektor kao ponuditelj. To je područje u kojem se pojavljuju velike svote novca, te je jedna od najkritičnijih gospodarskih aktivnosti s obzirom na korupcijske rizike.

Da bi se spriječila korupcija u javnoj nabavi i time zaštitila sredstva poreznih obveznika potrebno je detaljno normirati područje javne nabave na način da se jamči jednak tretman svih sudionika sustava javne nabave prema unaprijed zadanim pravilima, te da se svim udionicima postupka jamči pravna zaštita.

III. PROVOĐENJE ANTIKORUPCIJSKOG PROGRAMA VLADE

REPUBLIKE HRVATSKE U HŽ CARGU U PERIODU 2010. – 2012.g.

U skladu sa zaključkom Vlade Republike Hrvatske od 26. studenog 2009. kojim je donesen Antikorupcijski program za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu za razdoblje od 2010. do 2012. godine HŽ Cargo poduzeo je niz mjera aktivnosti s ciljem provođenja nulte stope tolerancije na korupciju.

Neke od mjera su:

- Imenovan je povjerenik za etiku – Renato Likarević,
- Imenovana je osoba za nepravilnosti i službenik za informiranje – Ratko Almer,
- Imenovan je urednik internetskih stranica društva HŽ Cargo d.o.o. – Draženko Fabijanić,
- Donijet je Etički kodeks društva HŽ Cargo d.o.o.,
- Sačinjen je popis radnih mjesta koja su analizom i procjenom rizika ocijenjena visokim stupnjem rizika u pogledu korupcije,
- Imenovan je revizorski odbor društva,
- Donijeta je Uputa o prijavljivanju i rješavanju nepravilnosti društva HŽ Cargo d.o.o.,
- Donijet je poslovnik o radu revizorskog odbora društva HŽ Cargo d.o.o.,

- Donijeta je Odluka o ustrojavanju Kataloga i Katalog informacija društva HŽ Cargo d.o.o.,
- Donijeta je Odluka i Metodologija za samoocjenjivanje postignuća u provedbi antikorupcijskih mjera
- Sačinjen je Upitnik za samoocjenjivanje postignuća u provedbi antikorupcijskih mjera u društvu HŽ Cargo.d.o.o.,
- Imenovan je tim za antikorupciju,
- Podnijeto je Izvješće Povjerenstva za obradu Upitnika o samoocjenjivanju postignuća u provedbi antikorupcijskih mjera,
- Donijeta je Odluka o donošenju akcijskog plana provedbe obrazovanja za suzbijanje korupcije u društvu HŽ Cargo d.o.o.,
- Revizijski odbor društva HŽ Cargo d.o.o. je donio Program rada za 2011. godinu,
- Donijeta je Odluka o imenovanju Povjerenstva za afirmaciju pristupa „nulte tolerancije na korupciju“ za društvo HŽ Cargo d.o.o.,
- Na internetskoj stranici društva HŽ Cargo d.o.o. objavljuju se svi javni natječaji,
-

III. LEKSIKON POJMOVA IZ PODRUČJA ANTIKORUPCIJE

Dar - je definiran kao novac, stvari bez obzira na njihovu vrijednost, prava i usluge dane bez naknade koje dužnosnika dovode ili mogu dovesti u odnos zavisnosti ili kod njega stvaraju obavezu prema davatelju.

Državni službenik – je osoba koja kao redovito zanimanje obavlja poslove iz djelokruga državnih tijela koji su utvrđeni Ustavom, zakonom ili drugim propisom donesenim temeljem zakona.

Imovinska kartica – je izvješće s podacima s podacima o dužnosti koju dužnosnici obavljaju profesionalno ili neprofesionalno, o ostalim dužnostima koja obnašaju, odnosno djelatnostima koje obavljaju, o djelatnostima koje su obavljali neposredno prije stupanja na dužnost i s podacima o svojoj imovini, te imovini svog bračnog druga i malodobne djece.

Kodeks ponašanja – označava skup propisa, odnosno načela u profesionalnom ponašanju.

Nulta stopa tolerancije na korupciju – znači reagiranje na svaki oblik korupcije bez obzira na visinu stečene koristi i položaj državnog službenika koji je korumpiran, odnosno provođenje kaznenog progona bez obzira na visinu stečene koristi izvršenjem koruptivnih kaznenih djela.

Odgovorna osoba – je osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz područja djelovanja pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

Pranje novca – podrazumijeva izvršavanje radnji kojima se prikriva pravi izvor novca ili druge imovine za koju postoji sumnja da je pribavljena na nezakonit način u zemlji ili inozemstvu.

Sukob interesa – je situacija u kojoj su privatni interesi dužnosnika u suprotnosti s javnim interesom ili kad privatni interes utječe ili može utjecati na nepristranost dužnosnika u obavljanju javne dužnosti.

Tajna – je podatak koji je zakonom ili drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona određen državnom tajnom te otkrivanjem kojega bi nastupile štetne posljedice za nacionalni interes Republike Hrvatske.

Transparentno djelovanje – jest ono djelovanje koje je transparentno za javnost, dakle razvidno, vidljivo, shvatljivo, jasno.

Zviždač – je zaposlenik, bivši zaposlenik ili član organizacije koji prijavi nelegalno postupanje odgovornim osobama ili nadležnim tijelima državne vlasti.

IV. ZAKLJUČAK

U ovom je Priručniku ukratko i na jednostavan način objašnjeno što je korupcija i kako je prepoznati u vlastitom poslovnom okruženju. Također je prezentirano koje su opasnosti od korupcije i kako se boriti protiv nje.

Društvo HŽ Cargo d.o.o. je nizom poduzetih mjera i aktivnosti pokazalo da je ozbiljno krenulo u afirmaciju „nulte stope na korupciju“.

No, radi se o dugoročnom procesu u kojem se korupciji ne smije ostavljati niti malo prostora da se ponovno razmaše, te da svojim djelovanjem ugrožava temelje poslovanja društva.

Bitno je napomenuti da se borba protiv korupcije vodi na svim razinama u društvu, te se od svakog radnika HŽ Carga d.o.o. očekuje da svojim djelovanjem doprinese iskorijenjivanju korupcije na svim razinama u svojoj radnoj okolini. Pri tome je važno dodati da se svakome radniku HŽ Carga d.o.o. jamči da neće snositi nikakve negativne sankcije ukoliko ukaže na osnovanu sumnju na korupciju u som okruženju.

Isto tako, pored borbe na iskorijenjivanju korupcije iz društva, potrebno je učiniti podosta napora na prevenciji korupcije nizom sistemskih mjera i snažnom edukacijom svih zaposlenika kako bi se osnažila svijest o korupciji kao društveno razarajućoj pojavi.

Nema zemlje na svijetu koja je imuna na korupciju, bilo kojeg oblika, no, znakovito je da su gospodarski najrazvijenije i najbogatije zemlje svijeta one zemlje u kojima se borba protiv korupcije vodi nemilosrdno i svim legalnim sredstvima.

Borba protiv korupcije, kako u Republici Hrvatskoj, tako i u samom HŽ Cargu d.o.o. postala je novi vrijednosni orijentir društva. Iskorijenjivanje korupcije na svim razinama snažno će povratiti vjeru u društvo u kojem čovjek živi i radi, te stvoriti pretpostavke snažnijeg i pravednijeg gospodarskog razvoja, a samim time i povećanja standarda svih.

Rezultati borbe protiv korupcije usko su vezani s angažmanom svakog pojedinca u društvu.

TIM ZA ANTIKORUPCIJU HŽ CARGO d.o.o.

